

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
प्राविधिक सेवा, गुणस्तर समूह, तह ५, वरिष्ठ सहायक पदको
खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा
द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- २००
पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण : – लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
प्रथम	संस्थागत ज्ञान र सेवा सम्बन्धी	१००	४०	वस्तुगत	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQ)	५० प्रश्न X २ अङ्क	४५ मिनेट
द्वितीय		१००	४०	विषयगत	छोटो उत्तर लामो उत्तर	१२ प्रश्न X ५ अङ्क ४ प्रश्न X १० अङ्क	२ घण्टा ३० मिनेट

२. द्वितीय चरण : – अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- ३०

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक

द्रष्टव्य :

१. प्रथम र द्वितीय पत्रको पत्रको विषयवस्तु एउटै हुनेछ ।
२. प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
३. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
४. वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
५. वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षर (Capital letter) A,B,C,D मा लेख्नुपर्नेछ । सानो अक्षर (Small letter) a,b,c,d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
६. बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
७. परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र /विषयमा दिइए अनुसार हुनेछ ।
८. विषयगत प्रश्न हुने पत्रका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्ने छ ।
९. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
१०. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
११. यस भन्दा अगाडि लागु भएका माथि उल्लेखित सेवा, समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।
१२. पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति :- २०८०/०९/२३

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
प्राविधिक सेवा, गुणस्तर समूह, तह ५, वरिष्ठ सहायक पदको
खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
प्रथम र द्वितीय पत्र :- संस्थागत ज्ञान र सेवा सम्बन्धी

भाग (अ) – सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क)

1. **Food Technology**

1.1 Principles of Food Preservation

1.1.1 Sampling, Grading, Drying, Tempering

1.2 Grain Storage Management

1.2.1 Storage structures, CA storage

1.2.2 Low temperature storage

1.2.3 Bulk grain storage

1.2.4 Moisture migration

1.2.5 Biotic and abiotic factors in grain storage

1.3 Food Chemistry and Nutrition

1.3.1 Carbohydrates, Amino acids, Lipids, Vitamins, Minerals

1.3.2 Water content of foods, acid food and non-acid food

1.3.3 Nutritional significance of food products

1.3.4 Malnutrition and balanced diet

1.4 Food Microbiology

1.4.1 Basic knowledge of industrial microbiology

1.4.2 Bacteria, yeast, mold, food pathogens and useful microorganism and their effect on perishability of food

1.4.3 Insects, pests rodents involved in cereal grains, legumes and oil seeds

1.4.4 Uses of pesticides, Rodenticides, fumigants etc. in stored cereal grains

2. **Food Quality Control**

2.1 Concept of quality control and quality assurance

2.2 Food standards formulation process / Mandatory Food standards of Nepal

2.3 Role of Technical Assistant in Nepal Food Cooperation

2.4 Food sampling and inspection techniques

खण्ड (ख)

3. **Laboratory analysis of cereal, legumes and oil seeds**

3.1 Physical grading, international standard

3.2 Pesticide residue tests

3.3 Mycotoxin tests

3.4 Estimation of moisture and calibration of moisture meter

3.5 Acid, base and buffer solutions, normality, pH

3.6 Titrimetric methods involved in fats and oil quality analysis

4. **Food Engineering**

4.1 Units, dimensions and their conversion

4.2 Unit operation, heat and material balance, heat transfer (conduction, convection and radiation), and heat exchangers

4.3 Laws of thermodynamics and its applications

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
प्राविधिक सेवा, गुणस्तर समूह, तह ५, वरिष्ठ सहायक पदको
खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- 4.4 Principle, application and equipments for refrigeration and freezing, drying, evaporation, size separation (filtration and sedimentation), size reduction (crushing, slicing, grinding)
- 4.5 Process plant and equipment design, scale-up and safety factors especially on cereals, legumes and oil seeds processing
- 4.6 General milling operation : cleaning, separation, classification, husking, milling and grinding of wheat, legumes and maize
- 4.7 Rice milling : Traditional and modern rice milling machines, husking, polishing, destoner, degree of polishing

भाग (आ) - संस्थागत ज्ञान
खण्ड (ग)

5. **संविधान, ऐन र नियमहरू तथा संस्थागत ज्ञान**
 - 5.1 खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडको परिचय, संगठनात्मक संरचना र कार्यक्षेत्र
 - 5.2 खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडको प्रवन्धपत्र र नियमावली
 - 5.3 खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडको कर्मचारी सेवा, शर्त र सुविधा सम्बन्धी विनियमावली, २०७९
 - 5.4 खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडको खरिद तथा आर्थिक प्रशासनी विनियमावली, २०७९
 - 5.5 नेपालको संविधान
 - 5.6 खाद्य अधिकार तथा खाद्य सम्प्रभुता सम्बन्धी ऐन, २०७५
 - 5.7 खाद्य ऐन, २०२३ र खाद्य नियमावली, २०२७
 - 5.8 नेपाल गुणस्तर प्रमाण चिन्ह ऐन, २०३७ र नेपाल गुणस्तर प्रमाण चिन्ह नियमावली, २०४०
 - 5.9 स्टाण्डर्ड नाप र तौल ऐन, २०२५ र स्टाण्डर्ड नाप र तौल नियमावली, २०२७
 - 5.10 उपभोक्ता हित संरक्षण ऐन, २०७५
 - 5.11 राष्ट्रिय खाद्य स्वच्छता नीति, २०७६
 - 5.12 जीवनाशक विषादी व्यवस्थापन ऐन, २०७६
 - 5.13 अन्तर्राष्ट्रिय खाद्य तथा कृषि सम्बन्धी संघ संस्थाहरू: इफड (IFAD), खाद्य तथा कृषि संगठन (FAO) र विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP) सम्बन्धी जानकारी

प्रथम पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिने छ ।

प्रथम पत्र (वस्तुगत)					
भाग	विषय	खण्ड	परीक्षा प्रणाली	अङ्कभार	प्रश्न संख्या
(अ)	सेवा सम्बन्धी	(क)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	४०	२० प्रश्न X २ अङ्क = ४०
		(ख)		४०	२० प्रश्न X २ अङ्क = ४०
(आ)	संस्थागत ज्ञान	(ग)		२०	१० प्रश्न X २ अङ्क = २०

द्वितीय पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

द्वितीय पत्र (विषयगत)					
भाग	विषय	खण्ड	अङ्कभार	छोटो उत्तर	लामो उत्तर
(अ)	सेवा सम्बन्धी	(क)	५०	६ प्रश्न X ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न X १० अङ्क = २०
		(ख)	५०	६ प्रश्न X ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न X १० अङ्क = २०